

Sygn. akt III U 405/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Łomży III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodnicząca - sędzia Jolanta Pardo

po rozpoznaniu 13 grudnia 2022 r., w Ł., na posiedzeniu niejawnym

sprawy J. Ż.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania J. Ż.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z 6 października 2022 r. Nr (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt III U 405/22

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z 6 października 2022 r. znak: (...), na podstawie przepisów ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 504), odmówił J. Ż. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, ponieważ pomimo stwierdzonej przez komisję lekarską częściowej niezdolności do pracy, nie wykazała ona wymaganego przepisami stażu ubezpieczeniowego, tj. nie posiada 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych, które przypadałyby w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy.

W odwołaniu od powyższej decyzji J. Ż. wniosła o zmianę decyzji i przyznanie jej świadczenia. Zaskarżonej decyzji zarzuciła nie uwzględnianie i nie ustalenie, że jej niezdolność do p[rac]y wystąpiła nagle w następstwie wypadku przy pracy 30.04.1997 r. i jego skutkami; nie uwzględnianie i nie ustalenie 25-letniej przerwy w zatrudnieniu spowodowanej całkowitą niezdolnością do pracy od 30.04.1997 r. do 20.07.2022 r. i nadal istniejącej niezdolności do pracy; zastosowanie przepisów ustawy emerytalnej i przyznanie świadczenia renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w latach 1998-2000 i odebranie świadczenia; nie zastosowanie przepisów ustawy wypadkowej.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie. Powtórzył argumentację faktyczną i prawną zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

J. Ż. (zd. D., ur. (...)) od 15.07.1985 r. do 27.07.1990 r. była zatrudniona w (...) Zakład (...), gdzie w okresie od 04.12.1987 r. do 27.07.1990 r. przebywała na urlopie wychowawczym. Od 09.08.1990 r. do 09.12.1990 r. pobierała zasiłek dla bezrobotnych. Od 10.12.1990 r. do 23.06.1993 r. była zatrudniona w Zespole (...) w W. Mazowieckiem, gdzie

od 15.01.1992 r. do 15.01.1993 r. przebywała na urlopie wychowawczym. Następnie od 01.09.1994 r. do 31.08.1995 r. była zatrudniona w Domu Pomocy Społecznej w C., a od 02.09.1995 r. do 20.08.1996 r. otrzymywała zasiłek dla bezrobotnych. Potem od 02.09.1996 r. do 01.03.1997 r. i od 05.03.1997 r. do 05.06.1997 r. była zatrudniona w Urzędzie Miasta w C. i w czasie zatrudnienia w okresie od 12.05.1997 r. do 05.06.1997 r. korzystała z urlopu bezpłatnego, od 17.03.1997 r. do 19.03.1997 r. otrzymywała zasiłek chorobowy, a od 14.06.1997 r. do 13.12.1997 r. pobierała zasiłek dla bezrobotnych (od 28.06.1997 r. do 18.09.1997 r. zasiłek był wypłacany za okres niezdolności do pracy).

W okresie od 28.06.1997 r. do 06.08.1997 r. przebywała w Szpitalu (...) w D. z rozpoznaniem epizodu maniakalno-psychotycznego. Wystąpiła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskiem o rentę inwalidzką, który decyzją z 23.03.1998 r. przyznał jej prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na okres od 01.02.1998 r. do 31.03.1999 r. Prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy było przedłużane aż do 31.03.2000 r., a od 01.04.2000 r. przyznano jej prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, którą pobierała do 31.03.2001 r.

Choruje na zaburzenia afektywne dwubiegunowe i wymaga leczenia w PZP.

Decyzją z 26.03.2001 r. odmówiono jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, od której J. Ż. złożyła odwołanie. Sąd Okręgowy w Białymstoku VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych prawomocnym wyrokiem z 18.07.2001 r. wydanym w sprawie VI U 980/01, oddalił powyższe odwołanie.

Po okresie przebywania na rencie J. Ż. od 02.04.2001 r. do 28.02.2002 r., od 20.10.2008 r. do 09.11.2009 r. i od 12.11.2009 r. do 30.11.2009 r. była zarejestrowana jako osoba bezrobotna i pobierała zasiłek. Od 01.12.2009 r. została zatrudniona na pół etatu w Miejskiej (...) w C., gdzie pracowała do 31.05.2010 r. Od 01.06.2010 r. pozostaje bez pracy.

Decyzją z 25.10.2010 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił J. Ż. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, od której to decyzji J. Ż. wniosła odwołanie. Wyrokiem z 22.02.2011 r. wydanym w sprawie III U 569/10 Sąd Okręgowy w Łomży III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie, a po wniesionej apelacji przez J. Ż. Sąd Apelacyjny w Białymstoku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 28.06.2011 r. wydanym w sprawie III AUa 550/11 utrzymał powyższy wyrok w mocy, oddalając apelację.

W sierpniu 2010 r. J. Ż. wystąpiła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskiem o przyznanie jej prawa do renty z tytułu wypadku przy pracy. W jej przekonaniu 30.04.1997 r. uległa wypadkowi pozostając w stosunku pracy z Urzędem Miasta w C. polegającym na tym, że podczas wykonywania pracy w ramach programu (...) na przejściu dla pieszych przed Szkołą Podstawową w C. z uwagi na hałas, stres i emocje w warunkach ruchu drogowego, nastąpiło znaczne pogorszenie jej stanu zdrowia, wyczerpanie organizmu, wzrostu siły emocji i lęku. Decyzją z 23.11.2010 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił J. Ż. prawa do renty z tytułu wypadku przy pracy. Po wniesionym odwołaniu i przeprowadzonym postępowaniu dowodowym, w trakcie którego ustalono, że Sąd Rejonowy w Łomży IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych nie uznał powyższego zdarzenia za wypadek przy pracy i tym samym wyrokiem z 06.05.2011 r. wydanym w sprawie IV P 29/11 oddalił powództwo J. Ż. przeciwko Urzędowi Miasta w C. (wyrok został utrzymany w mocy przez Sąd Okręgowy w Łomży III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 16.09.2011 r. wydanym w sprawie III Pa 24/11), Sąd Okręgowy w Łomży III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 12.10.2011 r. wydanym w sprawie III U 647/10 oddalił odwołanie. W listopadzie 2010 r. J. Ż. wystąpiła z wnioskiem o wypłatę jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy, który to wniosek został rozpatrzony odmownie decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 20.12.2010 r., a wyrokiem z 31.01.2012 r. wydanym w sprawie IV U 6/11 Sąd Rejonowy w Łomży IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie J. Ż. od powyższej decyzji. Ponadto od 25.07.2013 r. do 28.02.2014 r. była zarejestrowana ponownie jako osoba bezrobotna.

Orzeczeniem z 20.11.2018 r. J. Ż. została zaliczona do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności (symbol: 02-P), do 20.11.2022 r. z ustaleniem stopnia niepełnosprawności od 03.03.2000 r. U J. Ż. rozpoznano zaburzenia afektywne dwubiegunowe i zespół bólowy w chorobie zwyrodnieniowej kręgosłupa.

22.07.2022 r. J. Ż. złożyła ponowny wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy i rentę z tytułu wypadku przy pracy. W wyniku rozpatrzenia wniosku Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z 05.08.2022 r. znak: PP/10/001261543,

odmówił wszczęcia postępowania w sprawie renty z tytułu wypadku, ponieważ J. Ż. nie dołączyła do wniosku żadnych nowych dowodów w sprawie niezbędnych do rozpatrzenia wniosku. Jednocześnie Zakład poinformował, że wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy z ogólnego stanu zdrowia, skierował na drogę postępowania orzeczniczego. W związku z tym, po analizie przedstawionej dokumentacji medycznej, lekarz orzecznik ZUS orzeczeniem z 22.08.2022 r. uznał, że J. Ż. jest częściowo niezdolna do pracy od 20.07.2022 r. do 28.02.2023 r. Stwierdził, że niezdolność nie istniała w dniu 29.11.2011 r. W uzasadnieniu orzeczenia wskazał, że stwierdzono dysfunkcje organizmu w zakresie układu nerwowo-mięśniowo-szkieletowego oraz psychiczne, które naruszają sprawność całego organizmu w stopniu istotnym i mają charakter przewlekły i niepewne rokowania. Dodał, że naruszona sprawność organizmu uniemożliwia wykonywanie pracy, co skutkuje ustaleniem częściowej niezdolności do pracy. Od powyższego orzeczenia J. Ż. złożyła sprzeciw, w wyniku rozpoznania którego komisja lekarska ZUS, po przeprowadzeniu bezpośredniego badania i dokonaniu analizy dokumentacji medycznej oraz w oparciu o opinie konsultanta ZUS, orzeczeniem z 29.09.2022 r. również uznała, że J. Ż. jest częściowo niezdolna do pracy, ale do 30.09.2023 r. Komisja jednak uznała, że częściowa niezdolność istniała 29.11.2011 r. W uzasadnieniu wskazała, że stwierdzone dysfunkcje naruszają sprawność organizmu w stopniu wymagającym leczenia specjalistycznego według potrzeb i mają charakter przewlekły.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z 06.10.2022 r. (obecnie zaskarżoną) odmówił J. Ż. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, ponieważ nie posiada ona 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych, które przypadająby w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wyliczył, że J. Ż. w dziesięcioleciu na datę złożenia wniosku o rentę z tytułu niezdolności do pracy, tj. w okresie od 22.07.2012 r. do 21.07.2022 r. na wymagane 5 lat ubezpieczenia nie udowodniła ani jednego dnia okresów składkowych i nieskładkowych, zaś w dziesięcioleciu przed dniem powstania niezdolności do pracy, na wymagane 5 lat ubezpieczenia udowodniła tylko 1 rok 11 miesięcy 8 dni.

Według obliczeń ZUS łączne okresy składkowe J. Ż. wynoszą 13 lat 2 miesiące (okresy nieskładkowe zostały ograniczone do 1/3 okresów składkowych).

Powyższe okoliczności nie były sporne i wynikały z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy i aktach organu rentowego. Sąd nie znalazł podstaw do podważenia ich z urzędu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Zgodnie z art. 57 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 504) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy;
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;
- 3) niezdolność do pracy powstała w okresach, których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i pkt 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11, 12 i pkt 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-3, pkt 5 lit. a, pkt 6 i 12, oraz okresach pobierania świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego określonych w przepisach o świadczeniach rodzinnych lub zasiłku dla opiekuna określonego w przepisach o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów;
- 4) nie ma ustalonego prawa do emerytury z Funduszu lub nie spełnia warunków do jej uzyskania.

Zgodnie z ust. 2 ww. przepisu, ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

Definicja osoby niezdolnej do pracy zawarta została w art. 12 ust. 1-3 ustawy o e.r.f.u.s. W myśl tego artykułu osobą niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Przy czym całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy, natomiast częściowo niezdolna do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Zgodnie zaś z treścią art. 58 ust. 1 ustawy o e.r.f.u.s. warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej:

- 1) 1 rok - jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat;
- 2) 2 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 20 do 22 lat;
- 3) 3 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat;
- 4) 4 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat;
- 5) 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat.

Przy czym zgodnie z ust. 2 ww. artykułu okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy; do tego dziesięciolecia nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty rodzinnej oraz okresów pobierania świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego określonych w przepisach o świadczeniach rodzinnych lub zasiłku dla opiekuna określonego w przepisach o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Natomiast w myśl ust. 4 art. 58, ust. 2 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy, o którym mowa w art. 6, wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiety i 30 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

Poza sporem jest, że odwołująca się została uznana za osobę częściowo niezdolną do pracy do 30.09.2023 r. i, że niezdolność do pracy istniała już 29.11.2011 r. Poza sporem jest też to, że od 06.06.1997 r., po zakończeniu pracy w Urzędzie Miasta w C., odwołująca się nigdzie nie pracowała na pełny etat. Od 01.12.2009 r. została zatrudniona na pół etatu w Miejskiej (...) w C., gdzie pracowała do 31.05.2010 r. Od 01.06.2010 r. pozostaje bez pracy.

Po przeprowadzonym postępowaniu dowodnym i szczegółowej analizie dokumentacji znajdującej się w aktach sprawy i aktach organu rentowego Sąd przyznał rację organowi rentowemu.

W sytuacji kiedy nie jest kwestionowana okoliczność, iż mamy do czynienia z częściową niezdolnością do pracy i kiedy w zasadzie bezsporne jest, że stopień niepełnosprawności datowano na 03.03.2000 r., przesłanką konieczną do tego by skutecznie się ubiegać o otrzymanie renty jest posiadanie pięcioletniego okresu ubezpieczenia w ostatnim dziesięcioleciu na dzień powstania niezdolności lub na dzień zgłoszenia wniosku. Odwołująca się ma bardzo krótki okres ogólny ubezpieczenia, wynoszący niewiele ponad 13 lat, jednakże w związku z ostatecznym zakończeniem wykonywania jakiegokolwiek pracy w 1997 r., nie można doszukać się w ostatnim dziesięcioleciu wymaganego okresu ubezpieczenia, który musi wynosić 5 lat. Ocenia się te okresy ubezpieczenia w ostatnim dziesięcioleciu w zależności od tego, jaką datę się bierze za początkową czy powstania niezdolności czy też złożenia wniosku. Okresy te w przypadku

odwołującej wynoszą kolejno 1 rok 11 miesięcy 8 dni oraz ani jeden dzień i są okresami zbyt krótkimi, by można je było brać pod uwagę.

Nie ulega wątpliwości, że J. Ż. była uznawana za osobę niezdolną do pracy w rozumieniu rentowym od lutego 1998 r. do 31 marca 2001 r. Decyzją z 26.03.2001 r. ZUS odmówił J. Ż. prawa do renty wobec niestwierdzenia niezdolności do pracy (k. 56 akt ZUS). Wyrokiem z 18.07.2002 r. Sąd Okręgowy w Białymstoku oddalił odwołanie J. Ż. od tej decyzji. Kolejny wniosek o rentę odwołująca się złożyła w sierpniu 2010 r. Po rozpoznaniu odwołania od decyzji odmawiającej prawa do renty Sąd Okręgowy w Łomży wyrokiem z 22.01.2011 r. oddalił odwołanie po ustaleniu, że odwołująca się jest częściowo niezdolna do pracy od 7 września 2010 r. Jest to ustalenie wiążące w niniejszym postępowaniu i prowadzi do przyjęcia, że od 1.04.2001 r. do 6.09.2010 r. odwołująca się nie była osobą niezdolną do pracy w rozumieniu rentowym.

W niniejszym postępowaniu ustalenie daty początkowej niezdolności odwołującej się do pracy w okresie od 7 września 2010 r. do dziś nie skutkuje nabyciem przez odwołującą się uprawnień rentowych z uwagi na zbyt krótki staż ubezpieczeniowy. Odwołująca się w okresie 10 lat przed powstaniem niezdolności ustalonej w sprawie III U 569/10 (od 7.09.200 do 6.09.2010 r.) wykazała staż ubezpieczeniowy 1 rok, 11 miesięcy i 8 dni. Okres ten był ostatnim ubezpieczeniem. Od 1.06.2010 r. odwołująca się nie podlega ubezpieczeniom społecznym.

W związku z tym należało uznać, że odwołująca się nie spełnia przesłanki określonej w art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy o e.r.f.u.s. w związku z treścią art. 58 ust. 1 ustawy o e.r.f.u.s. i tym samym należało uznać, że odwołująca się nie posiada pięcioletniego okresu ubezpieczenia w ostatnim dziesięcioleciu. Nie ma też odwołująca się długoletniego ogólnego okresu ubezpieczenia, nie można również zastosować wobec niego przepisu art. 58 § 4 ustawy o e.r.f.u.s. i wówczas obejść wymóg posiadania stosownego ubezpieczenia w ostatnim dziesięcioleciu. Odwołująca się pomimo stwierdzenia częściowej niezdolności do pracy, nie ma 25-letniego okresu składkowego, a w związku z tym przepis ten nie może mieć zastosowania.

Podsumowując Sąd uznał zasadność zaskarżonej decyzji, uznając że odwołująca się nie spełniła wszystkich warunków niezbędnych do uzyskania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

W związku z powyższym, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 KPC Sąd Okręgowy oddalił odwołanie.